Gwasanaethau Sy'n Addas i'r Dyfodol

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ymgynghoriad pobl ifanc

Mae gan Gymru lawer o wasanaethau iechyd a gofal da. Maen nhw’n gofalu am bobl pan mae angen hynny arnyn nhw, ac yn helpu pobl i gadw’n iach.

Mae llawer o bobl yn darparu gofal, fel:

- meddygon
- nyrsys
- deintyddion
- gweithwyr a rheolwyr gofal
- therapyddion a llawer mwy.

Maen nhw’n gwneud gwahaniaeth go iawn i fywydau pobl. Mae Llywodraeth Cymru eisiau i bob gwasanaeth iechyd a gofal fod cystal â phosib.

Yn 2015, fe wnaethon ni ofyn i bobl yng Nghymru sut y gallen ni wella gwasanaethau iechyd a gofal. Fe wnaeth llawer o bobl gymryd rhan. Ar ôl gwrando ar eu hatebion, fe wnaethon ni edrych ar lle y gallwn ni wneud rhai newidiadau.

Mae’r llyfryn yma’n dweud wrthych chi am yr hyn rydyn ni eisiau ei wneud. Fe fydd angen inni newid rhai cyfreithiau i wneud i hyn ddigwydd.

Rydyn ni eisiau gwybod beth rydych chi’n ei feddwl fel nad ydyn ni’n gadael unrhyw beth pwysig allan.

Pam?

- Mae rhai systemau iechyd a gofal heb newid rhyw lawer mewn 20 mlynedd, ond mae Cymru wedi newid cryn dipyn.
- Mae pobl yn byw yn hirach.
- Mae yna brosiectau positif sy’n helpu pobl i fyw bywydau iach. Ond, mae gan rai pobl broblemau iechyd oherwydd smygu, diet afiach, neu bethau eraill.
- Mae angen mwy o wasanaethau a chymorth ar bobl, felly mae’n rhaid inni ddefnyddio’r hyn sydd gennon ni yn y ffordd iawn.
- Mae angen inni gynllunio gyda’n gilydd ar gyfer y dyfodol.

Mae arnon ni angen arweinwyr da a gwasanaethau o ansawdd da.

1 Newidiadau fel bod gennon ni arweinyddiaeth well

Rydyn ni eisiau i bob sefydliad iechyd a gofal, gan gynnwys **Byrddau Iechyd Lleol** ac **Ymddiriedolaethau GIG**, fod ag arweinyddiaeth gref.

Byrddau Iechyd Lleol

Grŵp o bobl sy'n cynllunio a chyflenwi gwasanaethau iechyd yn eu hardal, fel:

- meddygfeydd
- gwasanaethau ysbyty
- gwasanaethau iechyd meddwl
- a mwy.

Ymddiriedolaethau GIG

Mae gan Gymru 3 Ymddiriedolaeth GIG.

- Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru
- Ymddiriedolaeth GIG Felindre – gwasanaethau sy'n arbenigo mewn gofal canser
- Iechyd Cyhoeddus Cymru – yn gweithio i wella iechyd a llesiant i bawb.

Pob Gwasanaeth Iechyd a Gofal

Rydyn ni eisiau i'r grŵp o bobl sy'n arwain gwasanaethau iechyd a gofal weithio'n unol â'r un set o egwyddorion (cod ymddygiad)

Rydyn ni eisiau:

→ iddyn nhw fod yn agored ac yn glir gyda phawb

→ iddyn nhw ddangos sut maen nhw'n gwella gwasanaethau

→ iddyn nhw gydweithio ag eraill.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Byrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaethau GIG

Mae gan Fyrddau Iechyd Lleol a byrddau Ymddiriedolaethau bobl o wahanol gefndiroedd arnyn nhw.

Mae rhai ohonyn nhw'n gweithio yn y GIG, ond mae yna rai eraill sydd ddim yn gweithio ynddo. Mae hyn yn helpu cymunedau i ddweud eu dweud am sut mae gwasanaethau'n cael eu rhedeg.

Rydyn ni eisiau:

- i bob cadeirydd (arweinydd y bwrdd) gael is-gadeirydd i'w gefnogi
- i bob bwrdd fod â'r cymysgedd iawn o bobl a dangos arweinyddiaeth gref
- rhoi pwerau i Weinidogion Cymru allu camu i mewn ac ychwanegu aelod at y bwrdd os oes yna broblem.

Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Pwy sydd ar y Byrddau Iechyd Lleol a'r Ymddiriedolaethau

Mae gan Fyrddau Iechyd Lleol a Byrddau Ymddiriedolaethau wahanol bobl gyda gwahanol rolau swyddi.

Rydyn ni eisiau i bethau fod yn hyblyg ond rydyn ni'n meddwl y dylai pob Bwrdd Iechyd Lleol fod â rhai rolau proffesiynol sydd yr un fath.

Mae gan bob Ymddiriedolaeth GIG eu rheolau eu hunain ynglŷn a sut y maen nhw'n cael eu rhedeg.

Rydyn ni eisiau:

→ i bob Bwrdd Iechyd Lleol fod â grŵp craidd o rolau proffesiynol

→ bod â rhai eraill sy'n hyblyg ac y mae modd eu newid ar sail angen lleol.

Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Ysgrifennydd y Bwrdd

Mae gan bob Bwrdd Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaeth Ysgrifennydd y Bwrdd – mae'r person yma'n gwneud yn siŵr bod y Bwrdd yn cael ei redeg yn dda.

Rydyn ni eisiau:

→ i'r gyfraith ddiogelu rôl Ysgrifennydd y Bwrdd. Fe fydd hyn yn eu helpu nhw i godi pryderon a herio pethau.

Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Oes yna unrhyw beth arall yr hoffech chi ei ddweud am newidiadau i arweinyddiaeth?

2 Newid sut rydyn ni'n gweithio ac yn meddwl

Mae angen i bob gwasanaeth fod yn agored ac yn glir am yr hyn y maen nhw'n ei wneud, a pham.

Fe ddylai pobl allu cymryd rhan a chael dweud eu dweud ynglŷn â phenderfyniadau.

Mae angen i wasanaethau iechyd a gofal, Byrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaethau GIG:

- fod wedi paratoi
- cynllunio'n dda
- gweithio'n fwy ag eraill, fel awdurdodau lleol a sefydliadau eraill
- rhoi gwasanaeth da.

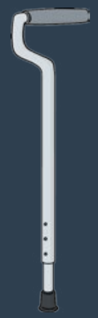

Gwasanaethau o ansawdd

Mae angen i gyrff sy'n darparu gwasanaethau iechyd a gofal wneud yn siŵr eu bod nhw'n rhoi anghenion pobl wrth wraidd pob un o'u cynlluniau.

Rydyn ni eisiau:

→ rhoi pŵer iddyn nhw i weithio'n agosach fyth ag awdurdodau lleol a sefydliadau eraill

→ iddyn nhw orfod edrych ar beth sydd ei angen yn eu hardal wrth wneud cynlluniau

→ iddyn nhw weithio gyda'i gilydd pan mae angen gwasanaeth arbenigol ar rywun.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Bod yn onest ac yn agored

Rhaid i bob gwasanaeth iechyd a gofal fod yn onest ynglŷn â'u penderfyniadau, hyd yn oed pan mae hynny'n anodd.

Pan mae pobl yn cwyno, fe ddylen nhw gael atebion clir ac onest.

Rydyn ni eisiau:

→ i bob gwasanaeth iechyd a gofal fod â'r un rheolau ynglŷn â bod yn agored ac yn onest

→ i bob gwasanaeth iechyd a gofal fod yn agored ac yn glir gyda phobl.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Oes yna unrhyw beth arall yr hoffech chi ei ddweud am sut rydyn ni'n gweithio ac yn meddwl?

3 Newidiadau i helpu i roi pobl yn gyntaf

Fe ddylai pawb gael gofal ardderchog. Fe ddylai anghenion pobl ddod yn gyntaf a bod wrth wraidd pob penderfyniad.

Rhaid i bob gwasanaeth iechyd a gofal allu dangos eu bod nhw:

- yn gwneud y peth iawn
- yn y ffordd iawn
- yn y lle iawn
- ar yr amser iawn
- gyda'r staff iawn.

Safonau gofal

Dyna ichi lawer o wahanol safonau (rheolau).

→ Mae pob un o wasanaethau'r GIG yn dilyn un set

→ Mae gan fudiadau gofal iechyd annibynnol set arall

→ Mae gan wasanaethau Gofal Cymdeithasol set wahanol hefyd.

Mae'n gallu bod yn ddryslyd. Dydy hi ddim bob amser yn glir beth mae pobl yn gallu ei ddisgwyl.

Rydyn ni eisiau:

→ un set o safonau allweddol ar gyfer y gwasanaethau i gyd ar draws iechyd a gofal cymdeithasol.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Cwyno

Fe ddylai fod yn hawdd dweud pan dydy rhywbeth ddim yn gweithio.

Fe ddylai problemau gael eu datrys yn gyflym. Ni ddylai pobl orfod cwyno drosodd a throsodd i wahanol wasanaethau.

Rydyn ni eisiau:

→ system gwyno glir a hawdd

→ i bob gwasanaeth a sefydliad weithio gyda'i gilydd i ddelio â phroblemau.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Oes yna unrhyw beth arall yr hoffech chi ei ddweud am roi pobl yn gyntaf?

4 Newidiadau i helpu pobl i gymryd rhan

Fe ddylai pawb allu cymryd rhan a dweud eu dweud am sut y mae gwasanaethau'n cael eu rhedeg ledled Cymru.

Mae cydweithio'n gwella gwasanaethau.

Cynnwys pobl

Fe ddylai pobl gael dweud eu dweud am wasanaethau ledled Cymru, yn ogystal ag am eu gwasanaethau lleol.

Rydyn ni eisiau dechrau grŵp 'llais y dinesydd' ar draws gwasanaethau Iechyd a Gofal Cymdeithasol. Fe fydd y grŵp ar wahân i'r GIG ac awdurdodau lleol ond fe fydd yn gweithio gyda phob un o'r gwasanaethau a'r sefydliadau.

Rydyn ni eisiau:

→ sefydlu grŵp 'llais y dinesydd' newydd i help mwy o bobl i ddweud eu dweud.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Cydweithio

Fe ddylai rhai penderfyniadau gael eu gwneud yn lleol. Mae'n gallu arbed amser ac arian.

Mae Byrddau Iechyd Lleol a phobl sy'n defnyddio'r gwasanaethau'n gwybod llawer am sut maen nhw'n gweithio yn eu hardal nhw. Maen nhw'n gallu ychwanegu gwybodaeth a dealltwriaeth at gynlluniau a phenderfyniadau.

Os oes materion yn codi neu os nad ydy pobl yn gallu cytuno ar benderfyniadau, yna mae Gweinidogion Cymru'n gallu camu i mewn a phenderfynu â chyngor ar beth i'w wneud.

Rydyn ni eisiau:

→ ei gwneud hi'n bosib i Fyrddau Iechyd Lleol wneud fwy o benderfyniadau'n lleol

→ cael systemau cyngor a chymorth annibynnol i helpu hyn i ddigwydd

→ ei gwneud hi'n bosib i Weinidogion Cymru wneud penderfyniadau pan mae Byrddau Iechyd Lleol yn methu â gwneud hynny.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Arolygu a Rheoleiddio

Dylai gwasanaethau iechyd a gofal fod yn ddiogel a dilyn yr holl reolau.

Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC) – yn gwirio'r holl ofal iechyd a gofal y mae sefydliadau'n eu rhoi.

Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) – yn gwirio gwasanaethau mewn gofal cymdeithasol.

Mae'r ddau yn gwneud yn siŵr bod pob gwasanaeth cystal â phosib a'u bod nhw'n dilyn y rheolau iawn.

Rydyn ni eisiau:

- → i AGIC fod â'r un fframwaith cyfreithiol ag un AGGCC, fel eu bod nhw'n gallu cydweithio'n well
- → gwybod a ddylai AGIC, AGGCC a grŵp 'llais y dinesydd' ddod at ei gilydd i lunio un corff newydd.

? Ydych chi'n meddwl bod hyn yn syniad da?

☐ Ydw ☐ Nac ydw

Oes yna unrhyw beth arall yr hoffech chi ei ddweud am helpu pobl i gymryd rhan?

Y camau nesaf

Diolch am ddarllen hwn

Fe fydd eich atebion chi'n ein helpu ni i symud ymlaen.

Mae'r ymgynghoriad llawn i'w weld yma:
ymgyngoriadau.llyw.cymru/ymgyngoriadau/gwasanaethau-syn-addas-ir-dyfodol

Anfonwch eich atebion aton ni erbyn 29 Medi 2017.

HQDMailbox@wales.gsi.gov.uk

Neu i:
Yr Is-adran Ansawdd Gofal Iechyd
Y Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ